

Slovenski dom

Štev. 145

V Ljubljani, torek 27. junija 1939.

Leto IV

Pogajanja za zvezo med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo

Moskva, 27. jun. o. Sovjetski tisk je zadnje dni prenehal z običajnimi napadi na Nemčijo. Ker je tudi nemško časopisje opustilo svoj običajni boj proti Sovjetski Rusiji, sklepajo, da teko med Rusijo in Nemčijo važna pogajanja. V sovjetskimi krogi kravično uradno, da boljševiški tisk ne piše nič o sedanjem mednarodnem položaju zaradi važnih posvetovanj v Moskvi. Da pri tem ne gre samo za angleško-sovjetska pogajanja, je jasno. Razširile so se vesti, da je po nalogu nemške vlade dopotoval v Moskvo general Sirovy, bivši vrhovni poveljnik češkoslovaške vojske, da bi se v imenu Nemčije pogajal za politični in gospo-

darski sporazum med Nemčijo ter Sovjeti, in sicer na podlagi ponudbe, ki jih je pretekli teden nemška vlada poslala v Moskvo. Te ponudbe pomenijo izredne gospodarske in politične ugodnosti za Sovjetsko Rusijo, s katero bi bila Nemčija pripravljena skleniti nenapadno pogodbo in gospodarski sporazum. Sovjetski krogi novic o generalu Sirovem ne potrjujejo, pa tudi ne zavračajo. Posvetovanja med Nemčijo in Rusijo naj bi po nemških načrtih preprečila obrambno zvezo med Rusijo, Anglijo in Francijo. Če bi se Nemčiji posrečilo, da Rusijo odvrne od te zveze, bi s tem ona ter Italija ogromno pridobila. Še večja pridobitev pa bi bila, če bi se Sovjeti navzlic vsemu načelnemu nasprotju do fašizma z Nemčijo in Italijo v tej ali oni obliki celo zvezali. S tem bi bili angleški ter francoski napori za ustvaritev sklenjene fronte proti Nemčiji in Italiji v glavnem spodneženi.

Čeprav pravo stališče sovjetske vlade glede smisla pogajanj z Nemčijo ni znano, se zdi, da hočejo Sovjeti s temi posvetovanji prisiliti Anglijo, da bi sprejela vse sovjetske zahteve glede obrambne zveze, tudi zahtevo po tem, da bi Anglija pomagala Rusiji na Daljnem vzhodu, če bi jo tam napadli Japonci.

Vidov dan – praznik trpljenja, pa tudi praznik zmage in svobode

Jutri spet praznujemo Vidov dan, naš veliki praznik, 550. letnico silovite bitke praznujemo, ko so na Kosovem polju v boju za svobodo padli najboljši sinovi srbskega naroda. Za dolga stoletja se je skrilo sonce svobode za temno pregrinjalo, narod je ječal v sovražnih sponah, nihče ni mogel izmeriti njihovega trpljenja. Toda v sreih vseh nas južnih Slovanov je ves čas telesa nepogasljiva iskra, da bomo nekoč v vsej slavi in sijaju doživeli lepši, srečnejši, zmagoslavni dan, ki bo združil nas vse, Slovence, Hrvate in Srbe v eno skupno, veliko in ponosno državo. Učakali smo ta znameniti dan: junaški boreci so premagali sovražnika, visoko so zavihтели plamenice trumfa, njih zmagoslavni spev je predramil vse, ki so pričakovali vstajenja. Večstoletni težki, lepi sen se je ostvaril: dobili smo svobodo, dobili smo samostojno mlado državo, ki jo modro vodi dinastija Karađorđević. Ob prazniku Vidovega dne čutimo v misli in v sreč, da bomo svobodo, ki so nam jo tako drago odkupili predniki-junaki, branili vsak čas, kadar bo treba, tudi za ceno lastnih življenj!

550 letnica bitke na Kosovem polju

Belgrad, 27. jun. m. Jutri se bodo na Kosovem polju pričele velike slovesnosti ob 550. letnici kosovske bitke. Danes bo odpeljalo iz Beograda in ostalih krajev na Kosovo več posebnih vlakov, s katerimi bodo odpotovali v Pristino zastopniki civilnih in vojaških oblasti. Jutrišnjih slovesnosti se bo udeležil tudi patrijarh srbske pravoslavne cerkve dr. Gavril, več članov vlade ter vojaštvo. Hkrati s slovesnostmi na Kosovem polju bo proslava 550. letnice kosovske bitke tudi v pravoslavnem samostanu Ravanica, v zaobljubljeni cerkvi kneza Lazarja.

Mariborskim meščanom!

Na čast prireditvam naše mladine ob taboru od 29. junija do 2. julija in na čast članom kr. vlade ter drugim odličnim gostom bo mestna občina v sredo, 29. t. m. zjutraj razobesila na svojih poslopih državne zastave. Vljudno vabim meščane, naj store prav tako na svojih hišah. Zastave naj ostanejo razobesene do nedelje 2. julija zvečer.

Maribor, 27. junija 1939.

Podžupan Žebot, I. r.

Zaradi narodnega praznika jutri »Slovenski dom« ne bo izšel.

Nova slovaška ustava

Bratislava, 27. junija.

Slovaški tisk prinaša obsežna poročila o tem, kakšna bo nova slovaška ustava, ki je bila te dni potrjena pred ministri v svetom.

Načrt za novo ustavo vsebuje 87 členov. Po ustavi je Slovaška republika, ki ji načeljuje predsednik. Predsednika volijo na 7 let. Ustava mu daje izredno obsežno oblast.

Nameste senata ali visoke zbornice daje nova ustava Slovaški vrhovni državni svet, katerega bo sestavljalo predsedništvo Hlinkove ljudske stranke, voditelji tujih narodnostnih skupin, predsedništvo parlamenta, vlada ter zastopniki posameznih stanov. Državni svet predstavlja disciplinarno sodišče za predsednike in podpredsednike najvišjih sodnih ustanov, računskega nadzorstvenega urada in za člane vlade. Državni svet ima pravico vzeti poslanecem mandate, razen tega pa je tudi posvetovalni organ ministrskega predsednika in predsednika poslanske zbornice.

Poslanska zbornica bo štela 80 poslancev. Volili jih bodo na pet let po splošni neposredni in tajni volilni pravici. Parlament se bo sestajal po dvakrat na leto: k jesenskemu in epomladanskemu zasedanju, Parlament ima zakonodajno oblast. Kadar bi koristila države zahtevala naglih odločitev, lahko vlada sama brez parlamenta izda uredbe s postavne močjo. Predsednik poslanske zbornice, ki ga volijo poslanci izmed sebe, ima pravico zavrniti vsak sklep parlamenta.

Vprašanje političnih strank bo po ustavi rešeno tako, da bo za Slovake dovoljena samo Hlinkova slovaška ljudska stranka, drugim narodnostnim skupinam pa bo dovoljeno politično organiziranje v stranki, ki izraža voljo iste narodnosti.

Po novi ustavi bo prebivalstvo slovaške republike razdeljeno na pet stanov: poljedelstvo, industrija in obrt, denarništvo in zavarovalništvo, svobodni poklici in javni nameščenci.

Vsi slovaški državljani morajo biti stanovalci organizirani.

Členi o socialni politiki vsebujejo določilo, da predstavlja lastništvo socialno funkcijo, po kateri je lastnik dobrin obvezan, da te dobrine uporablja v splošni blagor. Zakon, družina in materinstvo uživajo posebno pravno varstvo. Izkoriščanje socialno šibkih slojev je prepovedano. Delavske plače je treba prilagoditi družinskim razmeram.

Glede narodnostne pripadnosti slovaških državljanov določa ustava posebno nadzorstvo. Vsako delo za raznarodovanje slovaškega ljudstva je strogo kaznivo. Druge narodnostne skupine v slovaški državi imajo pravico do politične in kulturne organizacije.

Važno za železniške potnike

Tisti, ki se vozijo z železnico in bodo potovali tudi jutri, morajo vedeti, da bodo vlaki obračevali jutri po prazničnem razporedu.

Hudi boji med Rusi in Japonci ob mandžurski meji

London, 27. junija. m. Dogodki na sovjetsko-mandžurski meji postajajo iz dneva v dan resnejši. Snuči so v London prispeli iz Moskve podrobne vesti o letalskih spopadih na Daljnem vzhodu. Iz uradnih poročil, ki jih dajejo v Moskvi, se vidi, da se na meji med Rusijo in Mandžurijo odigravajo krvavi in srditi boji. Do zdaj so sovzeti molčali o bojih na svojih vzhodnih mejah in niso prinašali nobenih poročil. Pač pa je japonska vlada vsak dan poročala o tem spopadu. Poročila, ki jih je zdaj izdala sovjetska vlada, se v marsičem razlikujejo od japonskih poročil. Obe strani pa trdita, da je nasprotnik izgubil veliko število letal. Z mandžurske meje poročajo, da so pri teh spopadih na obeh straneh sodelovala letala s tanki, topovi, metaleci ognja in vse ostalo moderno orožje.

V Londonu se boje, da se sedanjí krajevni boji na mandžurski meji ne bi širili ter povzročili splošnega pokolja na Daljnem vzhodu.

Vojaška zveza Romunije s Turčijo

Po nedavnem sporazumu med Romunijo in Turčijo francoskemu in angleškemu brodogradu dovoljen prost prehod skozi Dardanele — za pomoč Romuniji

Bukarešta, 27. jun. o. Dasi je romunska vlada zadnje dni zavrnila glasove o tem, da bi bil zunanji minister Galenco ob obisku v Turčiji in Grčiji podpisal kak nov sporazum, vendar spet prihajajo iz najzanesljivejših romunskih virov, da sta Turčija in Romunija pri tej priliki sklenili vojaško zvezo. Z njo sta se obvezali, da bosta ob nevarnosti druga drugi pomagali s vso vojno močjo. Še važnejše kot ta obveznost pa je v pogodbi določilo, da bo Turčija dovolila angleškemu in francoskemu vojnemu brodogradu prost prehod skozi Dardanele, če bi bilo to potrebno za obrambo Romunije.

Ta sporazum je šele dal pravo veljavo francoskemu in angleškemu poročstvu za Romunijo ter vojaški zvezi med Turčijo, Francijo in Anglijo.

Bukarešta, 27. jun. m. Romunski tisk se obširno bavi z bivanjem egiptovskega zunanje ministra Jahia paša v Bukarešti ter mu pripisuje velik pomen. Včeraj je Jahia pašo sprejel tudi kralj Karol in ga pridržal na kosliu. Egiptski zunanji minister je imel za svojega bivanja v Bukarešti več sestankov s predsednikom vlade Calinescom in zunanji ministrom Galencem. Obisku Jahia paše pripisujejo zlasti gospodarsko važnost, kajti Jahia paša je imel v Bukarešti več gospodarskih posvetov. Romunsko časopisje poudarja pomen misli o miroljubnem sodelovanju obeh držav. »Universul«, ki predstavlja nacionalistično romunsko stališče, pravi, da je gospodarski pomen egiptovskega obiska v raznih balkanskih prestolnicah, zlasti pa v Romuniji, važnejši kot pa politični. Prijateljske zveze med obeh državama lahko dovedejo do večje zamenjave blaga. Gospodarsko sodelovanje je pa temeljni cilj vsake politike.

Egiptovski zunanji minister Jahia paša se bo nazaj grede ustavljal tudi v Sofiji, kjer bo imel tudi nekaj političnih sestankov z bolgarskimi političnimi in gospodarskimi krogi. Sestal se bo mod drugim tudi s predsednikom vlade Kjusivanim.

Bolgarski uradni obisk v Berlinu ter Rimu

Sofija, 27. junija. m. Iz zanesljivega vira poročajo, da bo predsednik bolgarske vlade Kjosivinov v kratkem odpotoval na večdnevni uradni obisk v Nemčijo. Pri posvetovanjih, ki jih bo imel v Berlinu, bo šlo predvsem za to, da ostane Bolgarija pri svoji sedanjí politiki, to je izven Balkanske zveze ter v političnem in gospodarskem območju Nemčije in Italije.

Prav tako poročajo, da bosta predsednik vlade Kjosivinov in kralj Boris v začetku julija šla na uradni obisk v Italijo.

Bodoča Izpopolnitev angleškega letalstva

London, 27. junija. m. V Londonu se je včeraj začelo četrto zasedanje imperialnega častniškega združenja. Pri tej priliki je imel minister za zrakoplovstvo Kingsley Wood govor, v katerem je razložil načrte za izpopolnitev angleškega zrakoplovstva v prihodnjih dveh letih. Izpopolnitev bo šla v dveh smereh: Poveča naj se število zrakoplovnih oddelkov v čezmorskih oporiščih in ustanova naj se letalske kole v Egiptu, Keniji, Rodeziji, Hongkongu ter Singapuru. Zrakoplovni minister je dalje poudaril, da je izdelava letal že dosegla zlati razmah. Velika Britanija do zdaj ni delala propagande za svojo politiko in svoje delo ter tudi ni odgovarjala na trditve tujih propagatorjev, ki so skušali Veliko Britanijo kazati kot slaboten, razpadajoč narod, sem pa tja pa tudi kot napadalo državo. Parlament, svobodni tisk, svoboda sestankov in posvetovanj, pomenijo najdragocenejši dediščino Velike Britanije in njenega cesarstva.

Sport v zadnji minuti

Do majhne senzacije je prišlo, kakor se zdaj izve, tik pred pričetkom wimbledonskega turnirja. Nemec Gottfried von Cramm je premagal na turnirju londonskega Queen Cluba Američana Riggsa v dveh setih gladko s 6:0 in 6:1.

Angleška nogometna reprezentanca, ki je zdaj na veliki južnoafriški turneji, je odigrala v nedeljo novo tekmo z nogometno reprezentanco Južne Afrike. Angleži so zmagali tudi tokrat in sicer z rekordnim rezultatom 8:2.

Po zadnjih poročilih so pri včerajšnjih bojih na mandžursko-mongolski meji sovjetski letalci sestrelili 25 japonskih letal, dočim so bila težje poškodovana le tri sovjetska letala.

Po novih vesteh se je včerajšnjih zračnih borb nad jezerom Buir-Nor na mongolskem ozemlju udeležilo 60 japonskih ter 50 mongolsko-sovjetskih letal. Borba je trajala dve uri ter se je končala, ko se je ostanek japonskih letal umaknil.

Varšava, 27. jun. m. V Moskvi je bilo izdano poročilo o hudih spopadih na meji Zunanje Mongolije in Mandžurije. Po tem poročilu se je na sovjetsko-mandžurski meji zadnje dni odigralo več bojov, v katerih so sodelovali tanki, topništvo, težki bombniki in lovski letala. Dalje pravi poročilo, da so sovjetsko-mongolske čete premagale japonsko-mandžurske nasprotnike. Do bojev je prišlo zaradi tega, ker so mandžurske čete prekorale mejo.

Na prav čuden način trenira za svoj veliki match z Joejem Louisom Tony Galento. Vse do zadnjega je jedel in pil, kar je le mogel, zdaj pa se je kar na lepem pokazalo, da je v odlični telesni kondiciji. Odlični je njegov croquet, za katerega pravi Mc. Avoy, da ga nima nihče drugi na svetu tako močnega in da bo Louis izgubil borbo z Galentom, če ga bo Galento le enkrat samkat z njim zadel. Za ta boksaški match vlada v vsej Ameriki ogromno zanimanje.

Van Klaveren je premagal Assana Dioufa v desetih rundah po točkah.

Nogometni vrvak Holandije je za letošnje leto postal amsterdamski klub Ajax. V zadnji tekmi je premagal v Amsterdamu klub Eindhoven s 3:0.

Del japonskega brodogradu je včeraj priplul pred pristanišča Kučev, Fučev in Venčov ter tam izkrcal številne oddelke. Tujim ladjam so Japonci poslali opozorilo, naj ne plovijo v ta pristanišča.

Nocoj ob 24. je umrl na svojem posestvu pri Lucci grof Castanzo Ciano, admiral v pokojni ter predsednik fašistske poslanske zbornice. Pokojnik je bil oče italijanskega zunanje ministra in se je odlikoval v pomorskih bojih na Jadranu med svetovno vojno. Bil je eden prvih fašistov in se je udeležil Mussolinijevega pohoda na Rim.

Poljska vlada zanika vesti angleškega tiska, da bo zunanji minister polkovnik Beck v kratkem obiskal Moskvo in posredoval za čimprejšnjo sklenitev pogodbe med Rusijo in Anglijo.

Sedanjí francoski poslanski zbor bode podaljšal trajanje za dve leti, kar vlada meni, da zaradi nevarnega zunanje-političnega položaja ne bi bilo umestno razburjati državo z novimi volitvami. Predsednik vlade bo na današnji seji imel govor, v katerem bo povedal sklep o podaljšanju mandata.

V Tokiu so včeraj podpisali novo trgovinsko pogodbo med Francijo in Japonsko. Po njej se bo francoski izvoz za Japonsko zvišal na kake pol milijarde dinarjev. Japonska je sklenila, da bo iz Francije namesto luksuznih predmetov in vina uvažala samo stroje, umetna gnojila in kmetijske izdelke.

Vesti 27. junija

Sovjetski poslanik iz Varšave je bil poklican v Moskvo ter imel dolgo posvetovanje s Stalinom. Dogajanja med Anglijo in Rusijo so se zavlekla zaradi tega, ker Sovjeti zahtevajo naj bi jim Anglija in Francija po sklepu Zveze pošiljali vse svoje vojaške načrte, ti dve se pa bojita, da jih boljševiki ne bi — po svoji stari navadi — izročili Nemcem.

Nemško sodišče v Pragi je včeraj obsodilo policijskega stražnika Bulleja in Stehra vsakega na 15 let ječe, ker sta 11. junija v Nachodu ustrelila češkega policista.

Grški kralj Jurij, prestolonaslednik Pavel in njegova žena so včeraj odpotovali v Italijo k poroki grške knežje Irene z vojvodo Spoletskim. Italija se ni podredila Nemčiji in ni sprejela nemškega vodstva in nadzorstva v vseh panogah državnega in vojaškega življenja, pravi glavni rimski dnevnik »Giornale d'Italia«, ko zavrača poročila tujih listov o tem kobiljvem vprašanju.

Teden poljskega morja praznujejo z velikimi prireditvami po vsej Poljski.

Angleška vlada za zdaj še ne bo uradno odgovarjala na napade italijanskega tiska, ki so se navzile sporazumu med Italijo in Anglijo začeli oglašati po raznih italijanskih listih, je dejal predsednik angleške vlade Chamberlain včeraj v poslanski zbornici, ko so ga nekateri poslanci spraševali zaradi italijanskega pisanja.

Poveljstvo angleške vojne mornarice je preložilo vse dopuste moštva in častnikov na poznejši čas. Odlok utemeljuje z razlogom, da je treba izvesti nujna popravila na ladjah.

300.000 dolarjev vseuiliškega denarja je poneveril rektor univerze v Luisiani in pobegnil.

Vrhovni poveljnik italijanskega in nemškega letalstva ob morebitni vojni bi bil maršal Goering, na morju pa bi poveljstvo imeli Italijani. Tak je uspeh posvetov, ki sta jih pretekli teden imela v Berlinu maršal Goering in italijanski general Valle.

Japonska naj napove vojno Kitajski in tistim evropskim velesilam, ki Kitajce podpirajo — tako zahtevo je poslala japonskemu cesarju skrivna nasilniška organizacija »Črni zmaj«, ki v glavnem vodi vso japonsko politiko.

Svetovni pridelek žita bo letos za 200 milijonov hl manjši kakor je bil lani, poroča ameriški urad za žitno trgovino.

General Franco je zadnje dni obiskal več krajev v severni Španiji ter se vrnil v Burgos, kjer je danes sprejel angleškega guvernerja v Gibraltaru generala Ironsidea, ki potuje na novo službeno mesto v Anglijo.

Potopljeno angleško podmornico »Thetis« bodo začeli dvigati jutri. Da bo morje mirno, ne bo smela nobena ladja pluti blizu kraja, kjer je prišlo do nesreče.

Včeraj je v družinskih državah umrl James Richardson, ameriški žitni kralj.

V enem letu je Anglija sprejela naslednje število beguncev iz Nemčije, Avstrije in Češke: 7177 moških, 6482 žensk in 2197 otrok pod 18 leti. V vsem angleškem cesarstvu je zdaj 15.548 moških, 12.700 žensk in 6801 otrok iz Nemčije, Avstrije in Češke.

Argentinsko vrhovno sodišče v Buenos Airesu je obsodilo voditelja brazilskih narodnih socialistov Müllerja, češ da je pripravil zasledbo južnega dela Argentine, Patagonije, po Nemčiji. Müllerja so zaprli, ker je predsedniku republike nekdo poslal prepis raznih Müllerjevih poročil in načrtov.

Če bi prišlo do vojne med Japonsko in Anglijo na Daljnem vzhodu, bi si med tem opomaga Kitajska, s čemer bi bila konec koncev premagala vendarle Japonska, je predaval včeraj admiral Ashborne v Londonu, ko je predaval o obrambi na Tihem morju. Pristavil je še, da je za Japonsko najbolje, če se mirno sporazume z Anglijo.

Zarota v francoskem Grenoblu. Policija je odkrila anarhistično zarotniško družbo, ki je sestavljala nekaj Špancev iz Južne Amerike, en Italijan in en Nemec. Družba je pripravljala celo vrsto atentatov proti vojno-mornariškim delavnicam v Toulonu in proti bojnim ladjam, ki so zasidrane v tem pristanišču. Zarotniki

Nemške tehniške šole le za sposobne

Glavni pogoji za sprejem: nemška kr., narodni socialist in starost pod 21 let

Velik razvoj tehnike se je v zadnjih letih pokazal ne samo drugod, pač pa tudi, in pravijo da celo predvsem, v Nemčiji. Posledica tega je bila, da se je pojavila velika potreba po čim večjem številu ljudi, ki bi imeli zadostno tehnično strokovno znanje. Tehnika pred nekaj leti v Nemčiji ni obetala bogve kako rožnate bodočnosti, ker je bila preveč zanemarjena in odgovorni činitelji niso dosti gledali na bodoči razvoj tehnike, najmanj pa morda na to, da bi vzgojili in primerno izobrazili mladi rod, od katerega je pač bodočnost odvisna. V sedanji Nemčiji pa so le nekateri uvideli, da tako ne more več naprej in da bo predvsem treba poskrbeti za dobro izobražen naraščaj, ki naj bi tudi nemško tehniko povzdignil na takšno višino, kakršno bo bodočnost zahtevala in nujno potrebovala. Ta pobuda ni ostala samo pobuda, pač pa je do danes prinesla že dokaj odlične uspehe.

Strokovni delavci, strokovno izšolani in akademsko izobražena mladina tvorijo danes kot celota ono delovno silo, na kateri sloni vsa sedanja in bodoča nemška tehnika. Zato ni čudno, da je Urad delavske fronte za strokovno vzgojo določil smerice in pogoje, pod katerimi smejo sposobni strokovni delavci obiskovati Višje tehnične šole, seveda potem, ko so si pridobili primernega znanja v nižjih strokovnih šolah. Visoka tehnična šola naj temelji večinoma na humanistični gimnaziji kot osnovni izobrazbi, pač pa naj se preuredi tako, da jo bodo obiskovali lahko ne samo tisti, ki so končali srednjo šolo, pač pa tudi oni, ki so dovršili višja tehniška učilišča.

Nemški prosvetni minister je pred nedavnim razširil uredbo, po kateri imajo absolventi tehniških strokovnih šol dostop na Visoke tehniške šole in Rudarske akademije. Po razširjenju te uredbe imajo absolventi takšnih tehniških strokovnih šol gradbene in strojniške stroke, če so dovršili najmanj pet semestrov, pravico do vstopa na Visoke tehniške šole in na Rudarsko akademijo brez posebnega sprejemnega izpita, če do velike noči 1940 prestanejo skušnjo z najmanj dobrim uspehom. Pogoji za to pa so predvsem trije: takšni slušatelji morajo biti nemške ali nemški sorodne krvi, biti morajo narodni socialisti in končno ne smejo biti stari nad 21 let. Ta uredba bo začela veljati z veliko nočjo 1940.

Absolventom višjih tehčaj gradbene in strojniške stroke na državnih obrtnih šolah v bivši Avstriji in v Sudetski pokrajini, ter gradbenih šol za gospodarstvo in tehniko, ki so najmanj z dobrim uspehom položili končne izpite ter sicer izpolnjujejo vse tri zgoraj omenjene pogoje, je dovoljen takoj brez posebnih sprejemnih izpiztov vstop na Visoke tehniške šole in Rudarske akademije. Isto velja tudi za tiste, ki so končali Tehniško akademijo v Chemnitzu.

Na Visoke tehniške šole pa pripuščajo — to se razume — samo tiste, ki nudijo zanesljivo

jamstvo, da bo izpopolnjeni študij, katerega podpira iz svojih sredstev narodna skupnost, v resnici tudi zagotovil večje in uspešnejše delo v korist te narodne skupnosti. Dosedanji predpisi pa so sem pa tja še dokaj nepopolni in jih bo treba čimprej izpopolniti s primernimi novimi dodatki. Tako bo pri tem »naboru«^{absolventov} sodelovala tudi nemška vseučiliška mladina. Pot k izpopolnitvi tehniškega znanja na visokih šolah bo odprta vsem onim, ki to šolo žele obiskovati, čeprav morda za tak študij niso ravno najbolj sposobni.

V šolskem letu 1938-39 se jih je od 36.000 maturantov odločilo za študiranje tehnike 21,5 odstotkov, kar kaže, da je med nemško mladino za tehniko mnogo zanimanja, morda zato, ker se jim na tem polju obeta najbrž še kolikor toliko dober zaslužek, vsaj boljši kot drugod. Za vojsko se je odločilo razmeroma tudi precej maturantov, kar 13,6 odstotka, za zdravilstvo pa le 10%. Če te številke primerjamo s tistimi, ki veljajo za leto prej, vidimo, da je število tistih, ki so se odločili za študiranje tehnike, naraslo približno za eno petino.

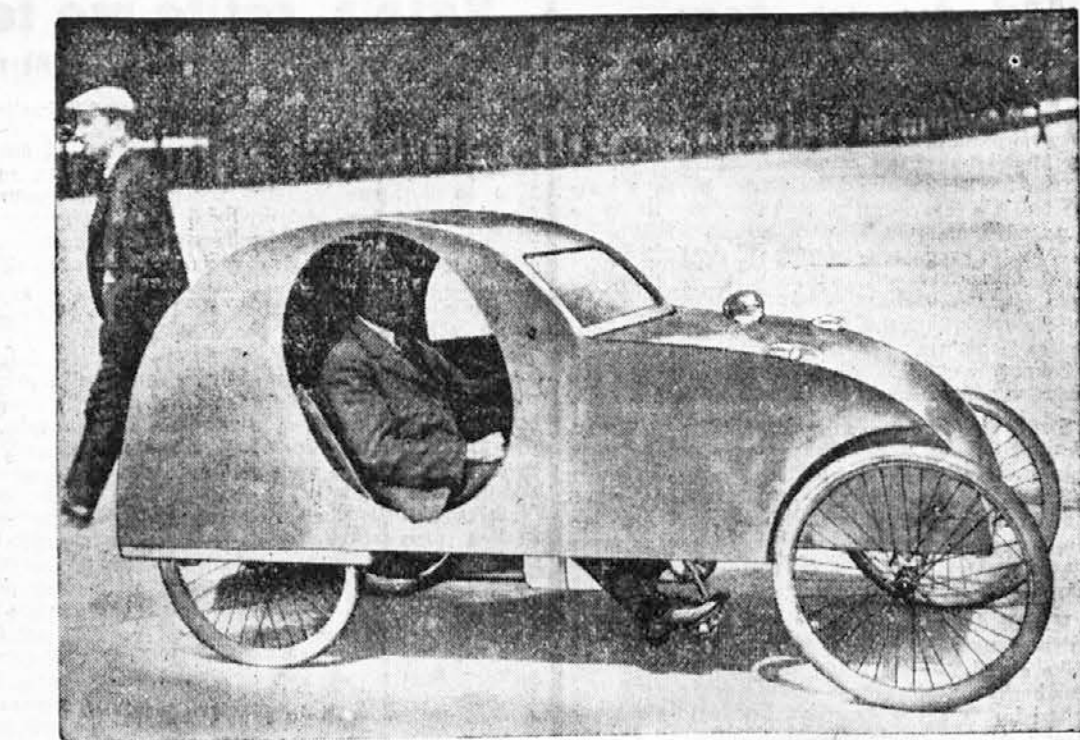
Nemci so na to čedalje večje zanimanje svoje mladine za tehniški študij zelo ponosni in pravijo, da se nemška tehnika v bodoče nima ničesar bati, ker bo imela povsod dovolj strokovnjakov.

Nikdar še ni imela Nemčija toliko ljudi

Švicarski nemški časopis: „Mnogo pridnega in nemško zavednega naraščaja je boljše jamstvo bodočnosti kot zaloge Narodne banke...“

Državni statistični urad v Nemčiji je pred nedavnim zbral vse one podatke, ki se nanašajo na število prebivalstva v Nemčiji. Ti podatki povedo, da ima danes Nemčija 79,6 milij. ljudi. V tem pa ni zapopadeno število prebivalstva iz Memela (Klaipede), ki šteje 153.000 duš. Če obe številki seštejemo, dobimo že skoraj 79,8 milijona ljudi. Če pa prištejemo še 400.000 prebivalcev, kolikor jih ima Gdansk, kajti tudi te računa nemški statistični urad k nemškemu prebivalstvu, pridemo že čez 80 milijonov. Pa tudi ta številka še ni končna, kajti pri tem smo vendar pozabili tudi na prebivalstvo na češko-moravskem protektoratu, ki ga je 6,8 milijonov. Veliko nemško gospodarsko področje šteje po nemški statistiki v sedanji dobi torej skupno 87 milijonov duš.

Nimamo še enotnih podatkov o tem, kako je število prebivalstva v zadnjih letih narasčalo, kajti ljudsko štetje je bilo prej izvršeno na področju stare Nemčije brez Posaarja, nato pa v samem staršem področju zase, in Avstriji in v sudetskih pokrajinah spet zase, in sicer ne isto-

V Parizu je zadnjič vzbudilo mnogo radovednosti tole »avto-kolo«. Udoben je kot avtomobil, poceni pa kot kolo!

Drobne vesti

V Rimu je umrl za srčno kapjo princ Jožef Aldobrandini, poveljnik vatikanske plemiške garde. Pokojnik je bil vitez najvišjega Kristusovega reda.

Ameriški vojni list piše, da proučujejo novo vrsto topov proti tankom. Novi topovi so kalibra 37 mm. Kroglice prebijajo oklepe, debele 38 mm na daljavo 800 m. Topovi so zelo lahki ter zaradi tega uporabni za obrambo proti tankom.

Westminsterski nadškof kardinal Hinsley je v svoji včerašnji pridigi v cerkvi sv. Trojice v Hammersmithu poudarjal, da so bombni atentati surovi in nečloveški. Vsi katoličani, ki kujejo zarote proti cerkvi ali državi, bodo kaznovani z izključitvijo iz Cerkve.

Najnovejša raziskovanja so ugotovila, da ima petrolejski bazen v Albaniji pri Delojnonu kapaciteto 10 do 12 milijonov ton nerafiniranega petroleja.

Predsednik Lebrun se odpelje v začetku julija v Liege, da obišče francoski paviljon na mednarodni razstavi.

Pri avtomobilski tekmi za prvenstvo Belgije se je ponesrečil Anglež Rihard Seeman, ki je bil z avtomobilom Mercedes Benz v vodstvu. Ko je izgleдалo, da je njegova zmaga definitivna, se je z avtomobilom prevrnil ter zadobil težke rane in opekline. Navzlic takojšnji zdravniški pomoči je Seeman v bolnišnici umrl.

Lani so odprli grob lorda Byrona v Nottinghamu. Osebe, ki so prisostvovala odpiranju groba, so izjavile, da je bilo balzamirano pesnikovo truplo popolnoma ohranjeno. Tako je postavljena na laž legenda, češ da je pesnikov grob prazen, njegovo truplo pa pokopano na Grškem. Ko so grob odprli, so ugotovili tudi to, da je bila pesnikova krajša noga desna.

Madžarski listi poročajo, da nameravajo uvesti »numerus clausus«^{zide} na vseh srednjih šolah. Na štirih gimnazijskih zavodih v Budimpešti bodo ustanovljeni posebni oddelki za Zide. Oddelki bodo šteli po 40 učencev. Židovske občine bodo smele vzdrževati zasebne šole z lastnimi sredstvi.

Mednarodna delovna konferenca v Ženevi je včeraj dopoldne sprejela načrt dogovora o nabitranju sezonskih delavcev. Razen tega je sprejela predlog o strokovnih vajenskih šolah.

Darujte za VI. mednarodni kongres Kristusa Kralja, ki bo v Ljubljani od 25. do 30. julija 1939

Angleški kralj in kraljica ob svoji vrnitvi v domovino.

Poslednja zapoved

Zaokrožil je dvakrat, trikrat in iskal pravega, uspešnega cilja. Dimniki so se vrteli okoli njega, se mu zdelo, kakor da mu groze s svojimi žreli. Ugotovil je, kje mora bit osrednje tovarniško poslopje ter švignil proti njemu. Potem je spustil bombo...

Ko je letel apert navzgor, je s tal zaslišal strašen pok, grmenje, zamoklo podiranje. Ni utegnil gledati, kaj je zadel. Moral je naglo delati, da bi naloženo izpolnil, preden pridrve nadenjen Nemci. Spet je zaokrožil nad tovarne, ki so bile zavite v gost, prašen dim ter vrgel novo bombo.

Odgovoril mu je nov grom, novo hrumenje podirajočega se zidu, prasketanje lomečih se streh.

Courtney se je spustil še v tretje nad goreča poslopja tam doli in spustil se na smrtni pozdrav v kadeče se razvaline. Prijela ga je besnost po uničevanju. Ni nič mislil, nič spraševal. Čutil je v sebi divji gon, da mora bombardirati, da mora razbijati, da mora sejati tla doli ognja in strah in grozo. Bil je te trenutke posebej nabrta strahota vojne, velikega klavca, velikega morilca človeških rodov, ki je te trenutke elavil svojo strašno zmago.

Posledice Courtneyevih bomb so bile grozne. Druga za drugo so tovarniške stavbe padale in izginjale v oblakih težkega prahu, vstajajočega iz podrtin. Ko se je prah malo razkahljal, so začeli iz njega udarjati plameni in spreminjati porušene ostanke v žareče ognjišče. Zrak nad razbitimi poslopji se je od ognja brž razžarenil, tako da je Courtney še v višavo čutil razbeljeno puhanje in je moral bežati iz razgretga območja.

Ko je letel drugam, je gledal na svojo delo tam doli in videl, kako so od razvalin in od ognja bežali drobni, zmedeni ljudje, krillili z rokami, kazali pod nebo ter se ob vsakem močnejšem zagonu Courtneyevega motorja prijemali v blaznem strahu za glave, kakor da se hočejo obraniti smrti, ki bo zdaj pa zdaj treščila od tam gori nanje. Kamor so se obrnili, so našli samo uničenje in smrt — Courtneyeva sestra je bila v nekaj trenutkih dozorela v grozotno klasejo. Njegovo letalo je grmelavo avoio blazno pesem nad pogorišči, kakor da poveljuje svoje goreče zmagovalstvo...

Od tod je Courtney letel na rob mesta, kjer so stale nizke, potegnjene, pisane z zemljino barvo zakrinkane stav-

be. Pred njimi so hodile straže. Ob polnem dnevu bi jih letalec iz višine ne bil opazil ne stavb, ne straž, tako spretno so bile zakrinkane, zdaj pa jim ni pomagala nabena umetnija. Sonce, ki je stalo čisto nizko, je metalo za stavbami dolge in široke sence, ki so bile čisto črne, če je človek gledal na svetle ploskve streh. Celo sence vojakov na straži so se stegale daleč čez polje in se sluhljiva premikale.

Tudi tu je Courtney s tremi posrednimi bombami opravil svoje. Velika skladišča streliva so se v nekaj trenutkih spremenila v tresketajoč kres, vse je bilo uničeno. Ogenj je prožil eksplozijo. Drobeci so leteli prav do letala, saj je Courtney z njim krožil, kar se je dalo nizko, ter opazoval svoje delo.

Nenadno ga je nekaj atreslo. Ozrl se je bil po bleščečem krilu letala in zagledal, kako je na svetlo ploskev padel rdeč madež. Pogledal je natančneje in videl, da je vrglo prav sem gori kos raztrganega mesa, kos, ki je pred nekaj trenutki bil še vroča, upajoča sestavina živnega telesa, kdove, čigavega, tam doli. Kri iz njega je počasi curčala čez krilo letala in risala nanj krvava, obtožujoča znamenja.

Pogled na krvavi madež, iz katerega je lezla kaplja za kapljo, je bil za Courtneyja atrašnejši kakor vse razdejanje tam doli. Bil je vajen vsega, toda atrašoto je ponavadi opazoval samo oddaleč, kakor gledalec v kinematografu ali gledališču. Nikdar se še ni bilo primerilo, da bi bila do njega predrla takoj pretresljiva po-

drobnost rabeljskega dela, ki mu ga je velevala trda, neizprosna zapoved.

Za trenutek mu je začelo slabiti, gošta elina se mu je nabrala vgrlu. Vse se je vzdignilo v njem. Čutil je strašen etud nad vojno, nad svetom, nad ljudmi, nad samim seboj. A nehote se je spet oziral na krvavi madež, ki se je širil čez krilo, kakor da hoče prekriti vse letalo.

Nič ni več premišljal in gledal. Soulet je bil uničen, rušenja je bilo za danes dovolj. Dovolj za vselej...

Prijela se ga je obupana trudnost, da bi bil najrajši spustil krmilo in se pogreznil globoko, globoko. V pozabljenje, v smrt, v večni epanec, kamorkoli od tu, kjer je brizgala pod nebo kri in so oblaki goreli v plamenih sence in ognja z zemlje.

Stenil je zobe in se skušal zbrati. Obrnil je letalo tja, kamor se mu je zdelo, da mora kreniti, če hoče, da se bo vrnil. Z zemlje je še vedno grmelavo, skladišča streliva so gorela z divjim plamenom, kakor da hočejo bruhati avoio jeza prav do njega, ki je bežal iz tega pekla.

Poslednja zapoved je bila izpolnjena. Vrniti se je treba, tu ni več kaj iskati. Ni bil prav vesel, da je zapovedi zadostil. Včasih bi mu bilo zaigralo srce, če bi mu bilo šla vse tako uspešno od rok, kakor mu je šlo danes. To pot ni bil ne vesel, ne ponosen. Bil je podoban atroju, ki samo odgovarja na priitieke in zapovedi, ki vsaka delo opravi, a pri nobenem ničesar ne čuti. Ena sama misel se mu je medla po glavi: vrniti se, čimprej se vrniti...

Komaj se je bil dobro začel dvigati, da bi krenil proti fronti in domov, je že videl, kako drve proti njemu tri velika nemška letala. Hitela so tesno skupaj, v ravni črti. Če so se za trenutek kako zaokrenila, je zagledal na krilih ali na trupih pošastne črne križe, znamenje morilnih ptic. Naj se je okrenil, kakor se je hotel, vedno je imel pred sabo tri Nemce. Vaj zdelo se mu je tako.

Pomislil je malo sem in tja, ali bi se jim morda le ne dalo kakor uiti, pa ni bilo nabene. Če se dvigne, se bodo dvignili tudi oni, če se spusti nižje, bodo oni oetali nad njim, toda oglašili se bodo topovi izza fronte. Če bi se vrnil in skušal uiti po ovinkih, tvega prisilen priistanek na nemškem ozemlju in s tem ujetništvo. Goriva je imel komaj še za vrnitev.

Ni se bilo moči izogniti boju. Treba je bilo udariti se z Nemci in zaupati v srečo.

Toda Courtney je čutil, da danes ni tak kakor je bil pri drugih poletih. Druge čase bi se treh Nemcev ne bil prav nič ustrašil. Planil bi bil nanje kakor pogumen pes na potepuhe in najbrž uspel.

Danes mu je nečesa manjkalo. Morda je bil truden, morda zmeden, morda naveličan. Tisti nemški črni križi so ga mešali, ko se drugače zanje še menil ni. Kar naprej se mu je zdelo, da se mu blede. Brisal si je z roko pot s čela in gnal motor kar se je dalo.

Sele ko je bil prav pred Nemci, je pozabil na trudnost, zmedenost in vae. Nevarnost, ki je udaril zdaj obnjo, ga je etreznila. Spustil se je v boj...